

Salo Vanutehtaanmäki

Rautakautisten röykkiöiden kaivaus 1977 ja 1978

Kartat ja valokuvat

Anna-Liisa Hirviluoto

(Koonnut Katja Vuoristo 2010)

MUSEOVIRASTO

Sisällysluettelo

Arkisto- ja rekisteritiedot	2
Karttaluettelo	3
Kartat	4
Kuvataulut.....	17

Arkisto- ja rekisteritiedot

Anna-Liisa Hirviluoto tutki vuosina 1977–78 Salon Vanutehtaanmäen rautakautista muinaisjäännösalueetta, mutta kaivausraportti on jäänyt kirjoittamatta. Kaivauskartat on piirretty puhtaiksi ja lisäksi kuvatauluja on tehty muutama, mutta negatiivit ja diapositiivit ovat jääneet luetteloimatta. Osa negatiiveista on hävinnyt eikä kuvien tietoja ole säilynyt.

Kaivauksiin liittyvät kartat ja negatiivit sekä kuvat on koottu yhteen vuonna 2010, kokoojana on ollut Katja Vuoristo. Mukaan on liitetty myös karttaluettelo, kohteen arkisto- ja rekisteritiedot sekä säilyneet negatiivit ja valokuvat. Suurin osa kuvista on todennäköisesti vuoden 1978 kaivauksista. Arkisto- ja rekisteritietoihin on lisätty myös muut kohteeseen liittyvät tutkimukset.

Helsingissä 22.10.2010

Katja Vuoristo, FM

Kohteen tiedot

Kohde: Salo Vanutehtaanmäki

Tutkimus: Rautakautisten röykkiöiden kaivaus

Toteuttaja: Museoviraston arkeologian osasto

Kaivaus: Anna-Liisa Hirviluoto 1977 (kesäkuu) ja 5.–9.6.1978

Kaivausdokumentit: Anna-Liisa Hirviluoto 1977–78 (koonnut Katja Vuoristo 2010), Museoviraston arkeologian osaston arkisto

Peruskartta: 202111 Salo

Koordinaatit: pkoo: 6705195, ikoo: 3287208, Z/m.mpy alin: 21,00, ylin: 30,00

Kuvat: ei luetteloitu

Kaivauslöydöt: KM 20081 (1978) ja KM 23249 (1979)

Kohteen muut tutkimukset:

1912 A. M. Tallgren kaivaus

1981 Elvi Linturi kaivaus

1916 Alfred Hackman kaivaus

1982 Elvi Linturi kaivaus

1916 A. M. Tallgren kaivaus

1982 Marianne Schauman-Lönnqvist kaivaus

1931 Kivikoski, E. kaivaus

1990 Juha Laurén koekaivaus

1934 Ella Kivikoski kaivaus

1991 Juha Laurén kaivaus

1979 Elvi Linturi kaivaus

2001 Eeva Raike inventointi

Muut löydöt:

KM 6914 aseita, ym.

KM 20610 asuinpaikkalöytöjä

KM 7095

KM 21201 kalmistolöytöjä

KM 7138 kalmistolöytö

KM 21499 kalmistolöytöjä

KM 9829 rautak. kalmistol.

KM 21500 kalmisto- ja asuinpaikkalöytöjä

KM 10327 kalmistolöytö

KM 26104 asuinpaikkalöytö

KM 20123 Vanutehtaanmäki, irtolöytö

KM 26577 asuinpaikkalöytö

Tiivistelmä: Vanutehtaanmäki sijaitsee Ollikkalan kaava-alueella, joka on nykyisin rakennettu täyteen pien- ja kerrostaloja. Alueella on vielä nähtävissä Schauman-Lönnqvistin vuonna 1982 kaivama ja ennallistama röykkiö rivitalojen pihamaalla sekä kellari, jonka perustuksista löytyi kansainvaellusajan asehauta ja vanhempia roomalaisajan hautauksia arvokkaine koruineen. Vanutehtaalta tunnetaan yhteensä kolme roomalaisajan ja kuusi kansainvaellusajan hautaröykkiötä. Vanutehtaan peltorinteeltä on löydetty myös nokialueita, jotka on tulkittu palokuoppahaudoiksi. Ainakin yksi kuopista ajoittuu 400-luvulle. Näiden lisäksi tiedetään, että Vanutehtaanmäellä on asuttu jo varhaisella metallikaudella. Vanutehtaanmäki on jaettu neljäksi erilliseksi alueeksi (ks. SMYA 89:1, The Research History of The Isokylä Area in Salo). Koska Vanutehtaanmäki on lähes kokonaan tuhoutunut, aluetta on käsitelty yhtenä tuhoutuneena muinaisjäännösalueena. Alueeseen kuuluu koko Vanumammantie pohjoispuoli ja lounaassa Vanumammantien alkupäässä tien molemmat puolet.

Karttaluettelo

Vuoden 1977 kaivauskartat

Karttatyppi	Aihe	Mk	Piirtäjä	Koko	Sivunro
Yleiskartta, vuosi 1977	Kaivausalueen sijainti.	1:500		A3	4
Tasokartta, vuosi 1977	Taso 1.	1:20		A3	5
Tasokartta, vuosi 1977	Tasot 4 ja 5.	1:20		A3	6
Profiilikartta, vuosi 1977	Etelä-pohjoisprofiili ja länsi-itäprofiili.	1:20		A3	7

Vuoden 1978 kaivauskartat

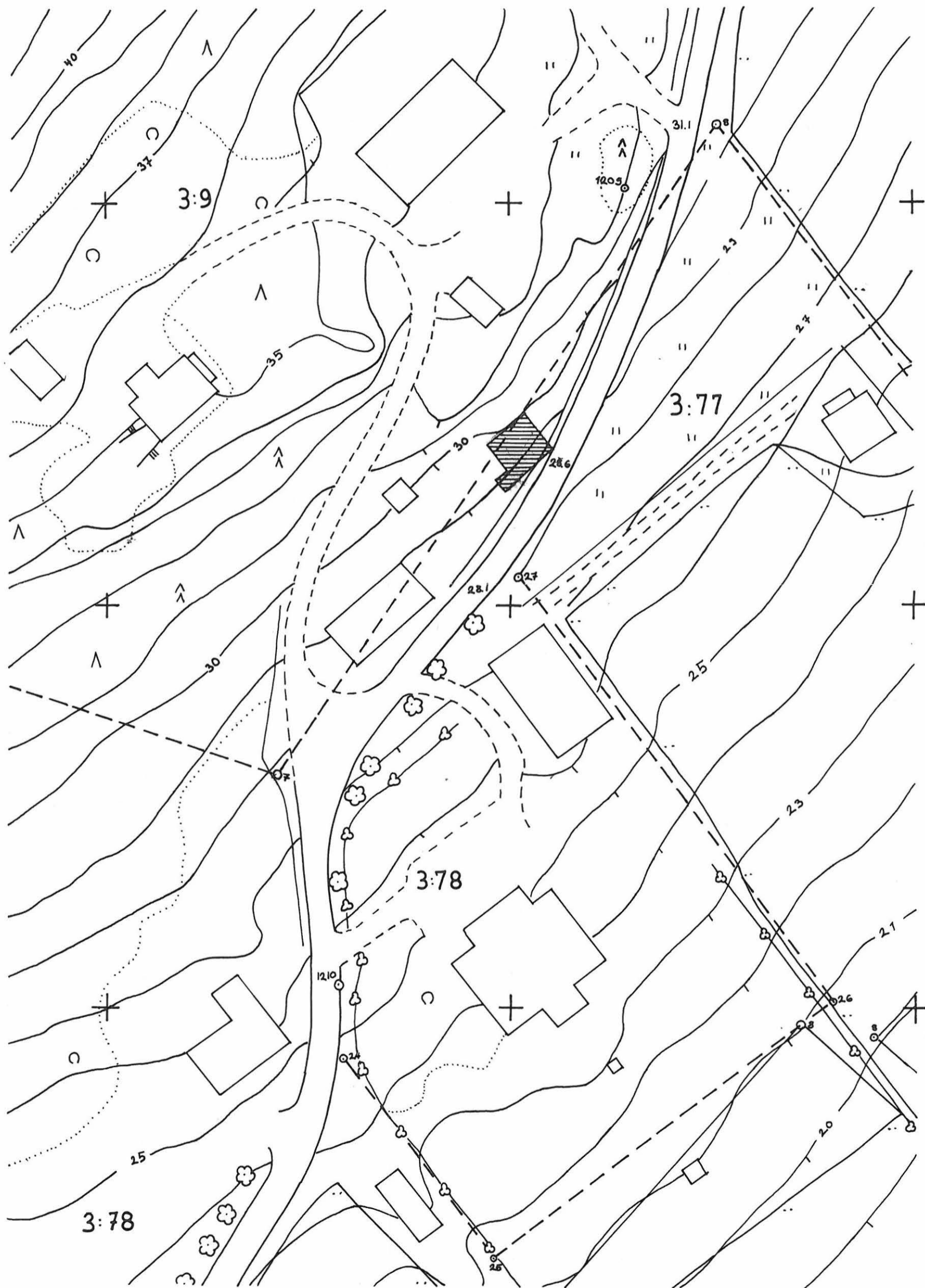
Karttatyppi	Aihe	Mk	Piirtäjä	Koko	Sivunro
Peruskarttaote, vuosi 1978	Kaivauspaikan sijainti.	1:20000		A4	8
Yleiskartta, vuosi 1978	Kaivausalueen sijainti.	1:500		A3	9
Tasokartta, vuosi 1978	Tason 1 kiveys.	1:25	M. Bergström	A3	10
Tasokartta, vuosi 1978	Tason 2 kiveys.	1:25	M. Bergström	A3	11
Tasokartta, vuosi 1978	Tason 3 kiveys.	1:25	M. Bergström	A3	12
Tasokartta, vuosi 1978	Tason 4 kiveys.	1:25	M. Bergström	A3	13
Tasokartta, vuosi 1978	Tason 5 kiveys.	1:25	M. Bergström	A3	14
Tasokartta, vuosi 1978	Tason 6 kiveys.	1:25	M. Bergström	A3	15
Vaaitus- ja profiilikartta, vuosi 1978	Pinta- ja pohjavaaitukset sekä profiilit D-D ₁ ja 5 ₁ -5.	1:25	M. Bergström	A2	16

SALO, ISOKYLÄ, VANUTEHTAANMÄKI
ANNA-LIISA HIRVILUOTO 1977

YLEISKARTTA
1:500

KAIVAUSALUE MERKITYY VAAKAVIIVOITUKSELLA

P

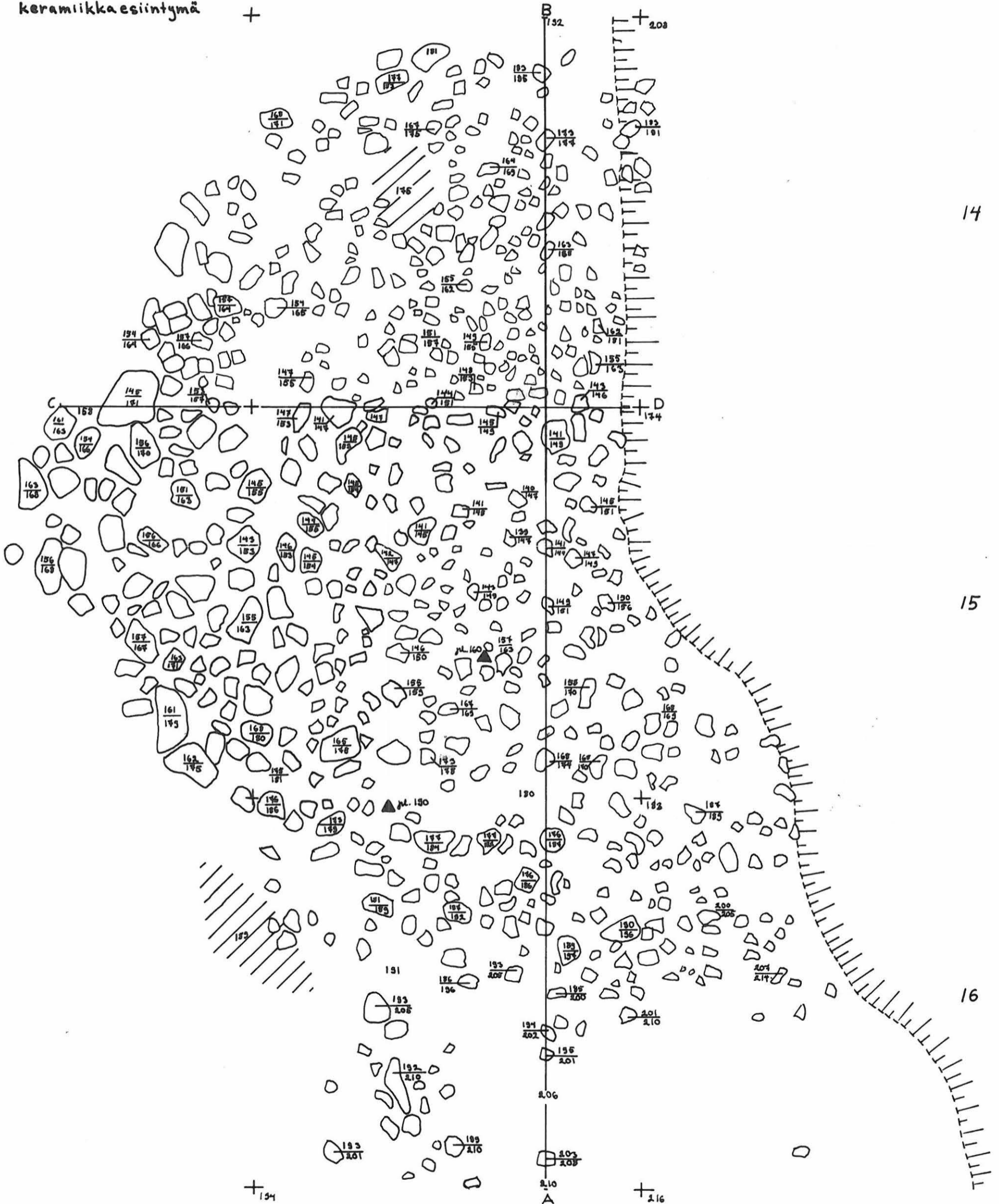
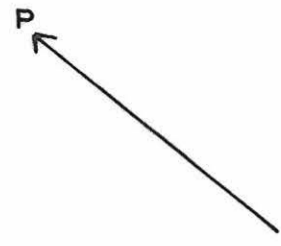

SALO, ISOKYLÄ, VANUTEHTAANMÄKI
ANNA-LIISA HIRVILUOTO 1977

TASO I
MK 1:20
KP 086

 nokimaata

 keramiikkaesiintymä +

H

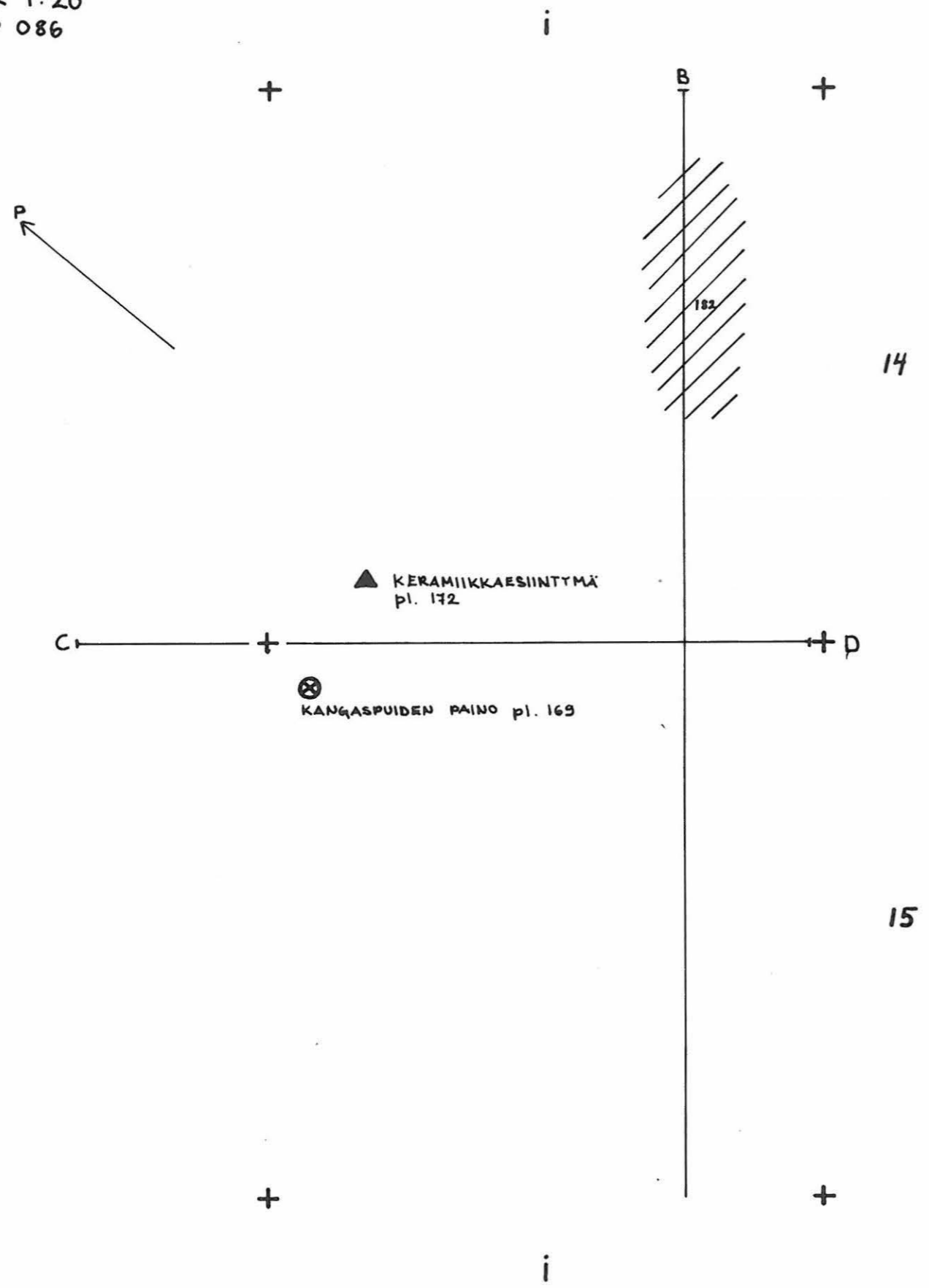
I

J

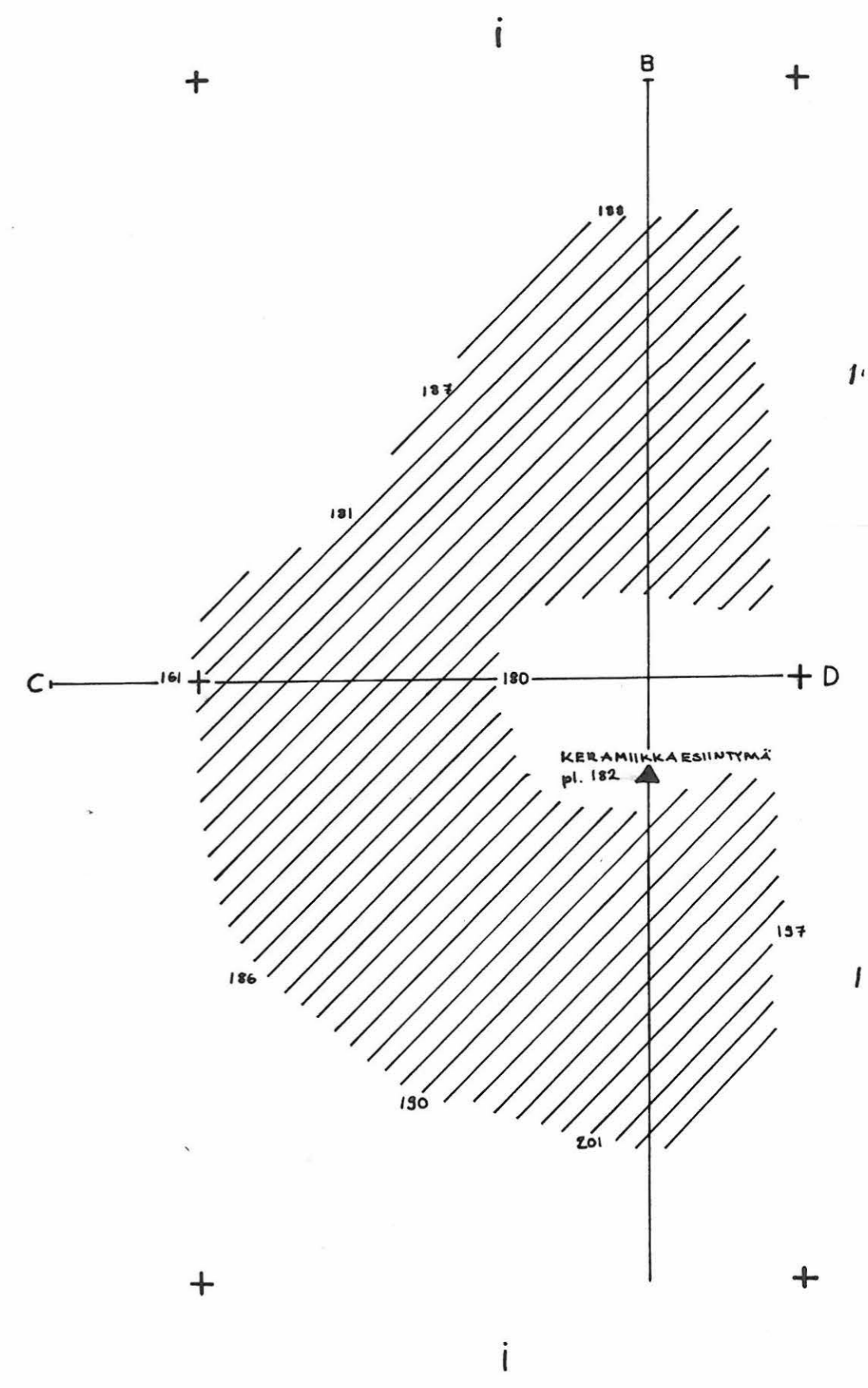
SALO, ISOKYLÄ, VANUTEHTAANMÄKI
ANNA-LIISA HIRVILUOTO 1977

NOKIMAALÄIKÄT
MK 1:20
KP 086

TASO IV

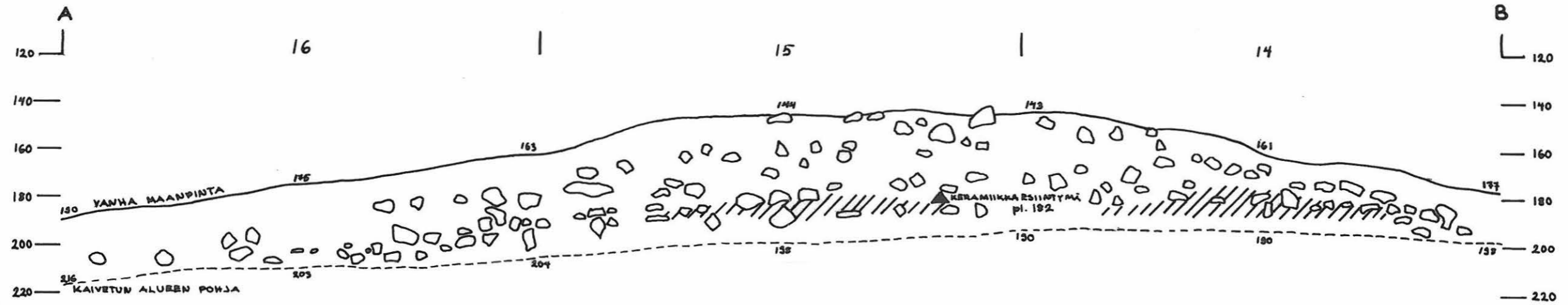
TASO V

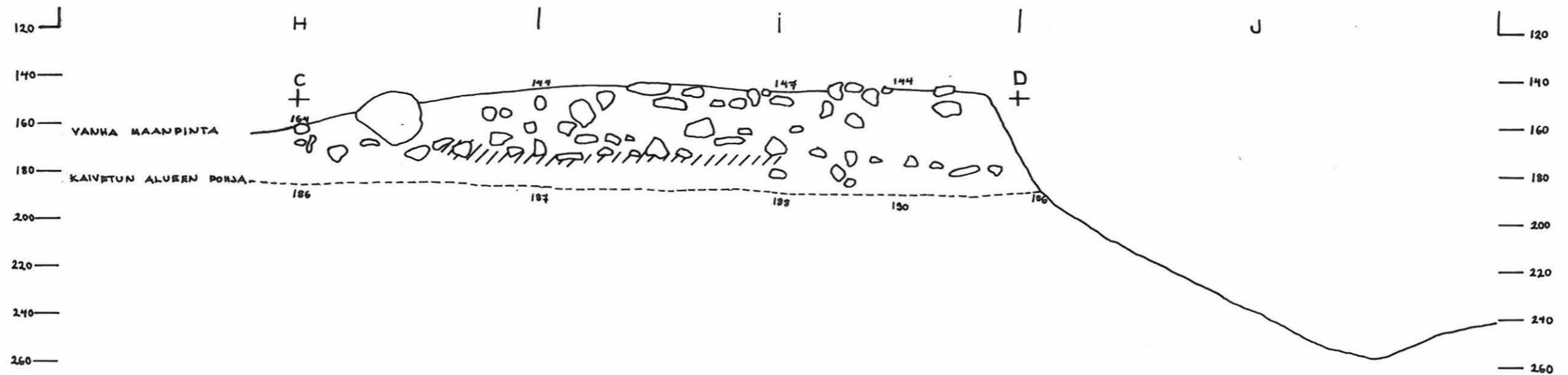
SALO, ISOKYLÄ, VANUTEHTAANMÄKI
ANNA-LIISA HIRVILUOTO 1977

PROFIILIKARTAT
MK. 1:20
KP. 086

ETELÄ - POHJOIS - PROFILI A-B

LÄNSI - ITÄ - PROFILI C-D

SALO OLLIKKALA VANUTEHTAANMÄKI

Anna-Liisa Hirviluoto 1978

Kopio-ote peruskartasta 2021 11 SALO 1:20 000 Hki 1982

kaivausalueen koordinaatit:

x = 6699 07

y = 2452 44

z = 19

SALO OLLIKKALA VANUTEHTAANMÄKI

Anna-Liisa Hirviluoto 1978

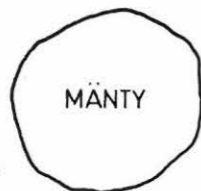
I TASON KIVEYS

mk 1 : 25 0 0,5 1m

kp 17,02 m mpy,

lukema 314

piirt. M. Bergström

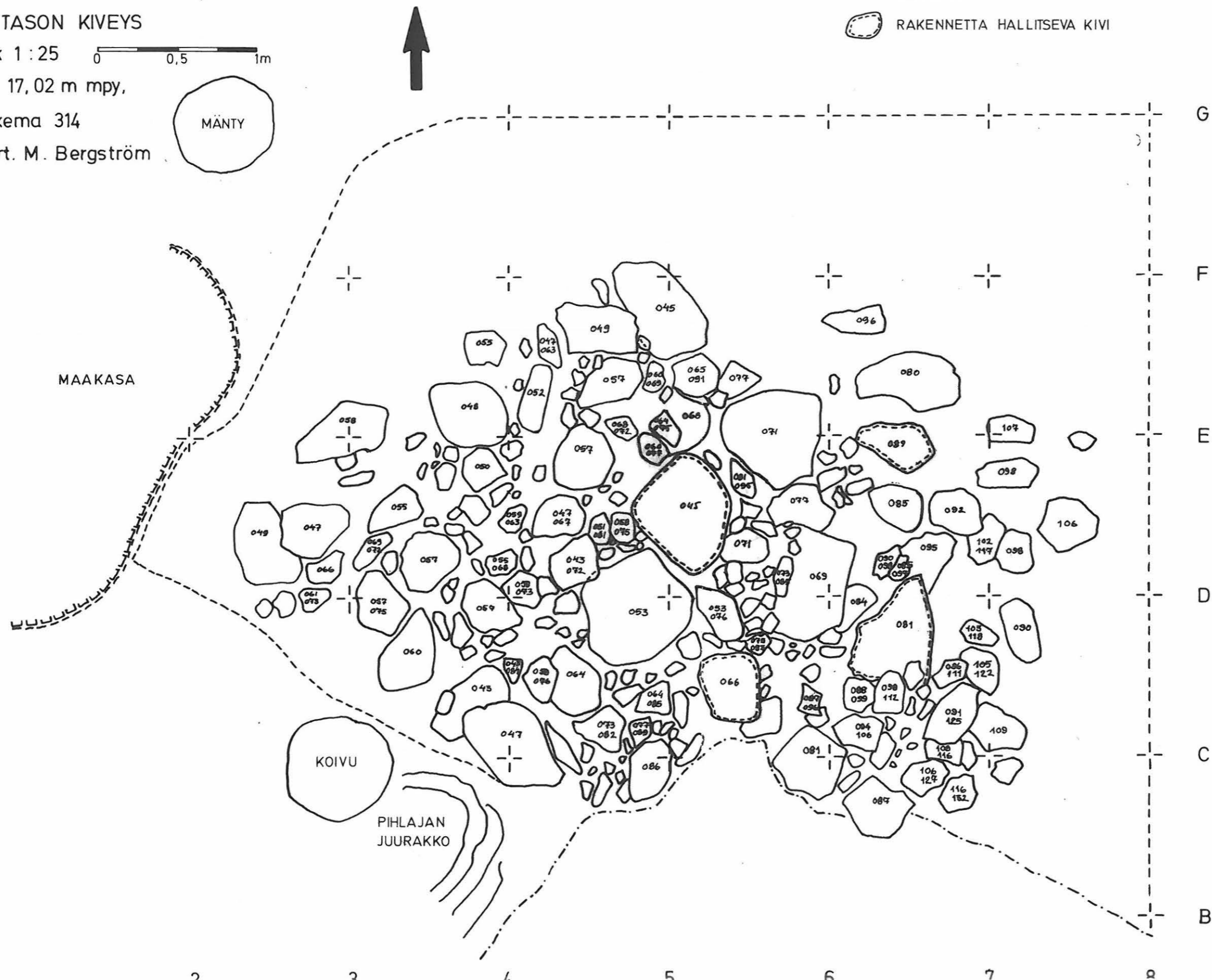

MAAKASA

KOIVU

PIHLAJAN
JUURAKKO

- KARTOITETUN ALUEEN RAJA
- - - TUHOUTUNUT ALUE
- RAKENNETTA HALLITSEVA KIVI

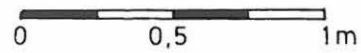

SALO OLLIKKALA VANUTEHTAANMÄKI

Anna-Liisa Hirviluoto 1978

II TASON KIVEYS

mk 1:25

kp 17,02 mmpy, lukema 314

piirt. Matti Bergström

--- KARTOITETUN ALUEEN RAJA

- - - - TUHOUTUNUT ALUE

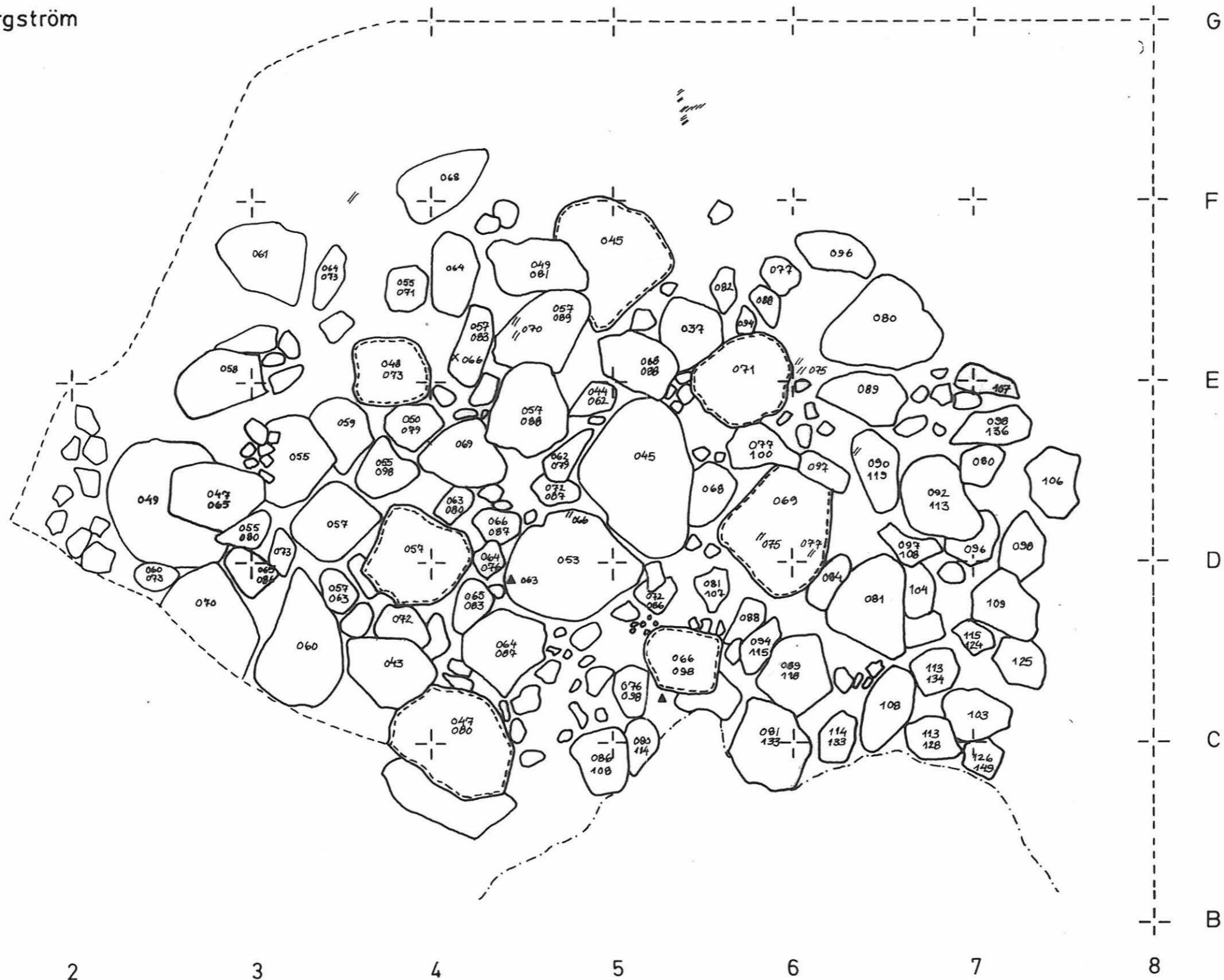

RAKENNETTA HALLITSEVA KIVI

▲ KERAMIKKAA

x PALANUTTA LUUTA

// HIILTÄ

SALO OLLIKKALA VANUTEHTAANMÄKI
 Anna-Liisa Hirviluoto 1978

III TASON KIVEYS

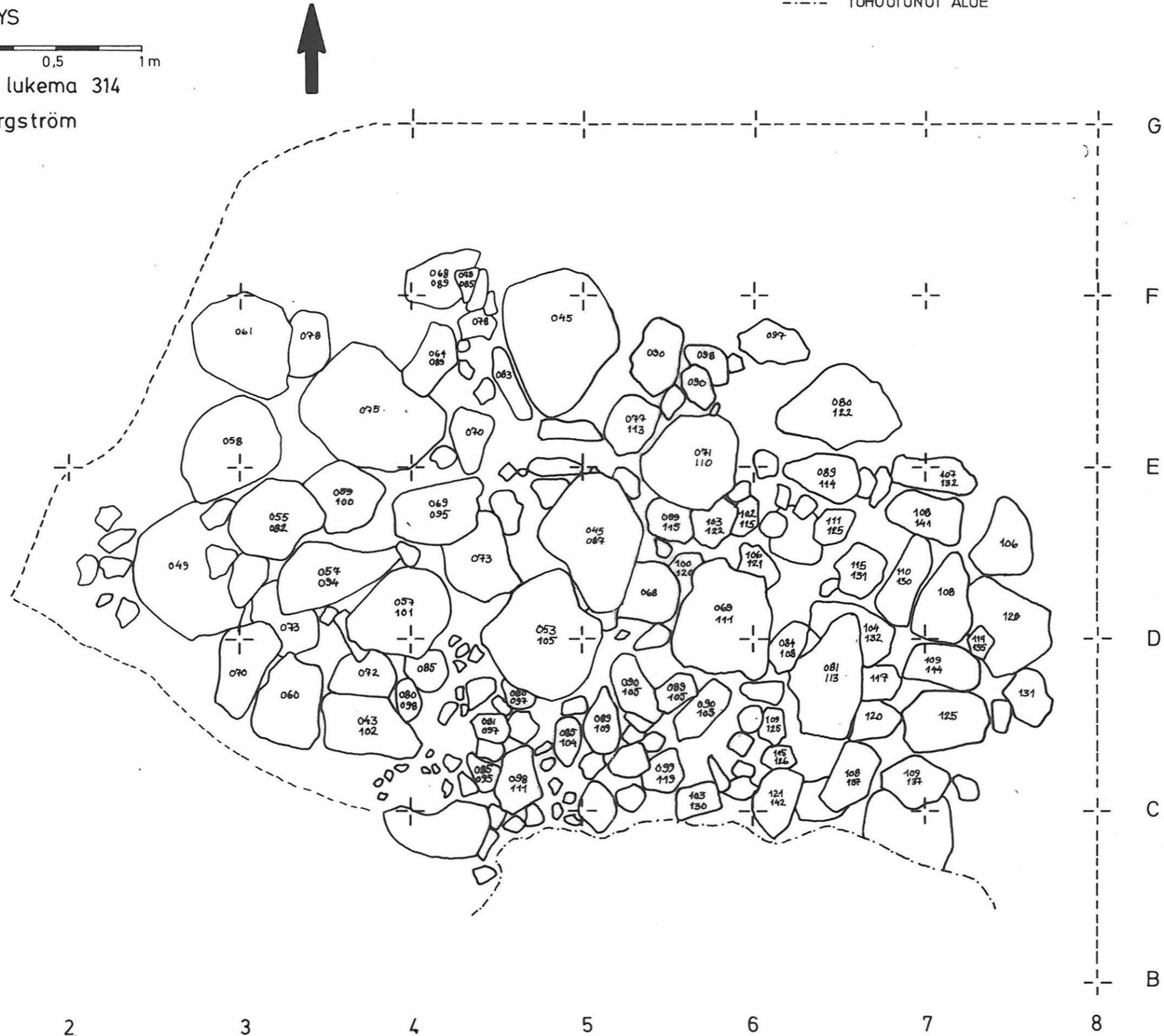
mk 1:25 0 0,5 1m

kp 17,02 mmpy, lukema 314

piirt. Matti Bergström

---- KARTOITETUN ALUEEN RAJA

----- TUHOUTUNUT ALUE

SALO OLLIKKALA VANUTEHTAANMÄKI

Anna-Liisa Hirviluoto 1978

IV TASON KIVEYS

mk 1:25 1m

kp 17,02 mmpy, lukema 314

piirt. Matti Bergström

----- KARTOITETUN ALUEEN RAJA

----- TUHOUTUNUT ALUE

▲ KERAMIKKAA

SALO OLLIKKALA VANUTEHTAANMÄKI
Anna-Liisa Hirviluoto 1978

V TASON KIVEYS

mk 1:25

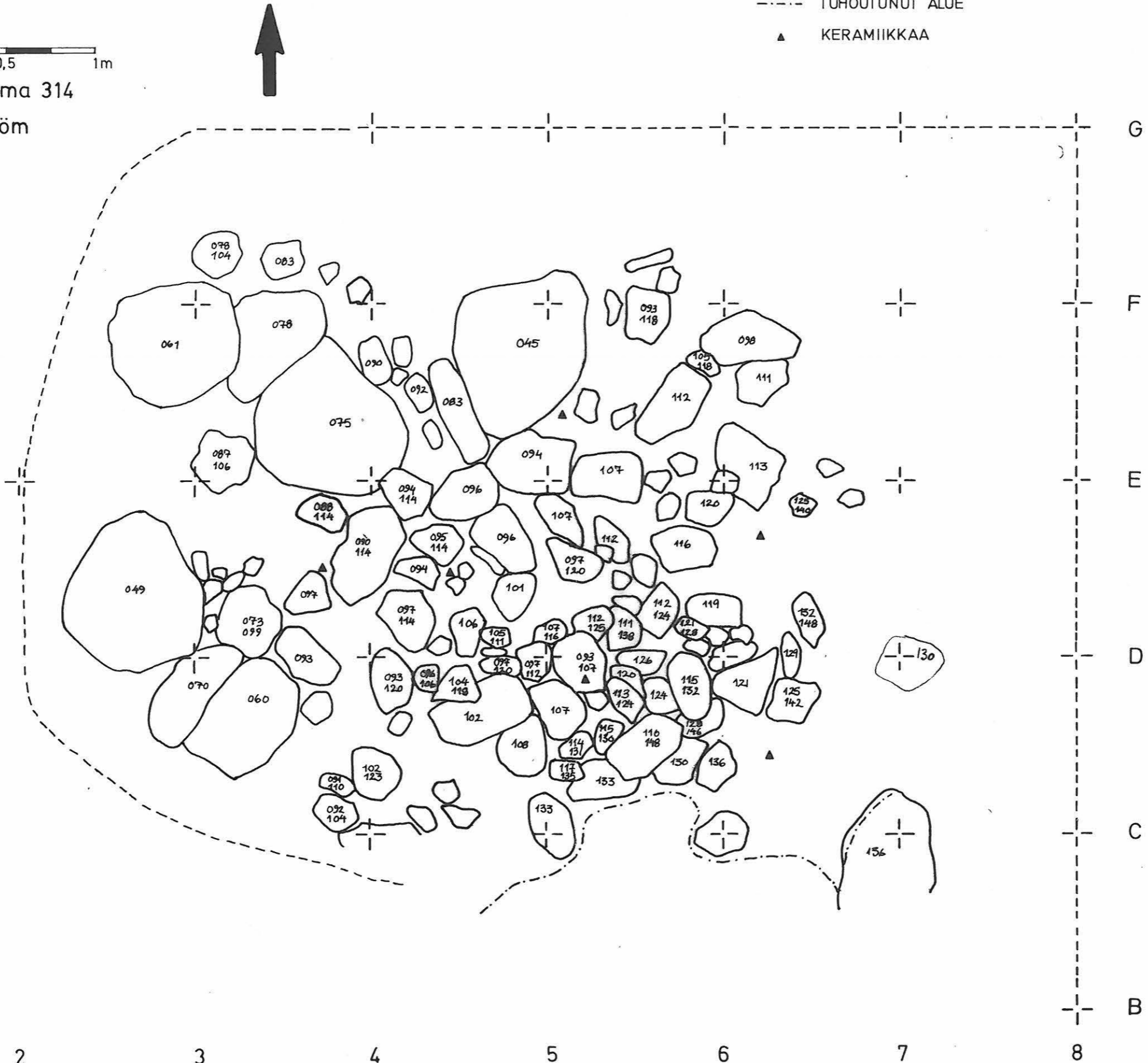
kp 17,02 mmpy, lukema 314

piirt. Matti Bergström

----- KARTOITETUN ALUEEN RAJA

----- TUHOUTUNUT ALUE

▲ KERAMIKKAA

SALO OLLIKKALA VANUTEHTAANMÄKI

Anna-Liisa Hirviluoto 1978

VI TASON KIVEYS

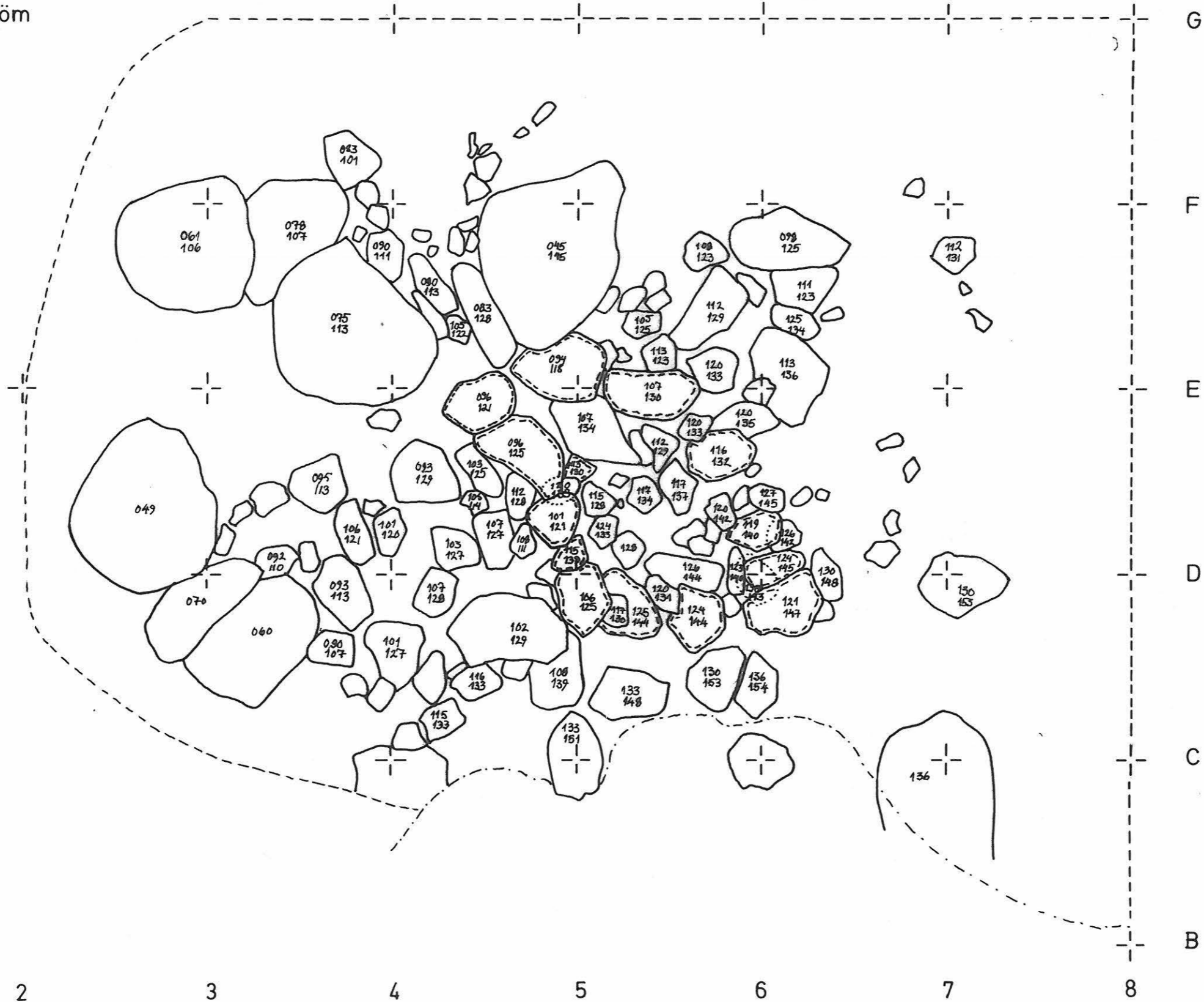
mk 1:25

kp 17,02 mmpy, lukema 314

piirt. Matti Bergström

- KARTOITETUN ALUEEN RAJA
- TUHOUTUNUT ALUE
- RAKENNETTA HALLITSEVA KIVI
- ALLA OLEVA KIVI

SALO OLLIKKALA VANUTEHTAANMÄKI

Anna-Liisa Hirviluoto 1978

PINTA- JA POHJAVAAITUKSET
PROFIILIT D - D₁ JA 5₁ - 5

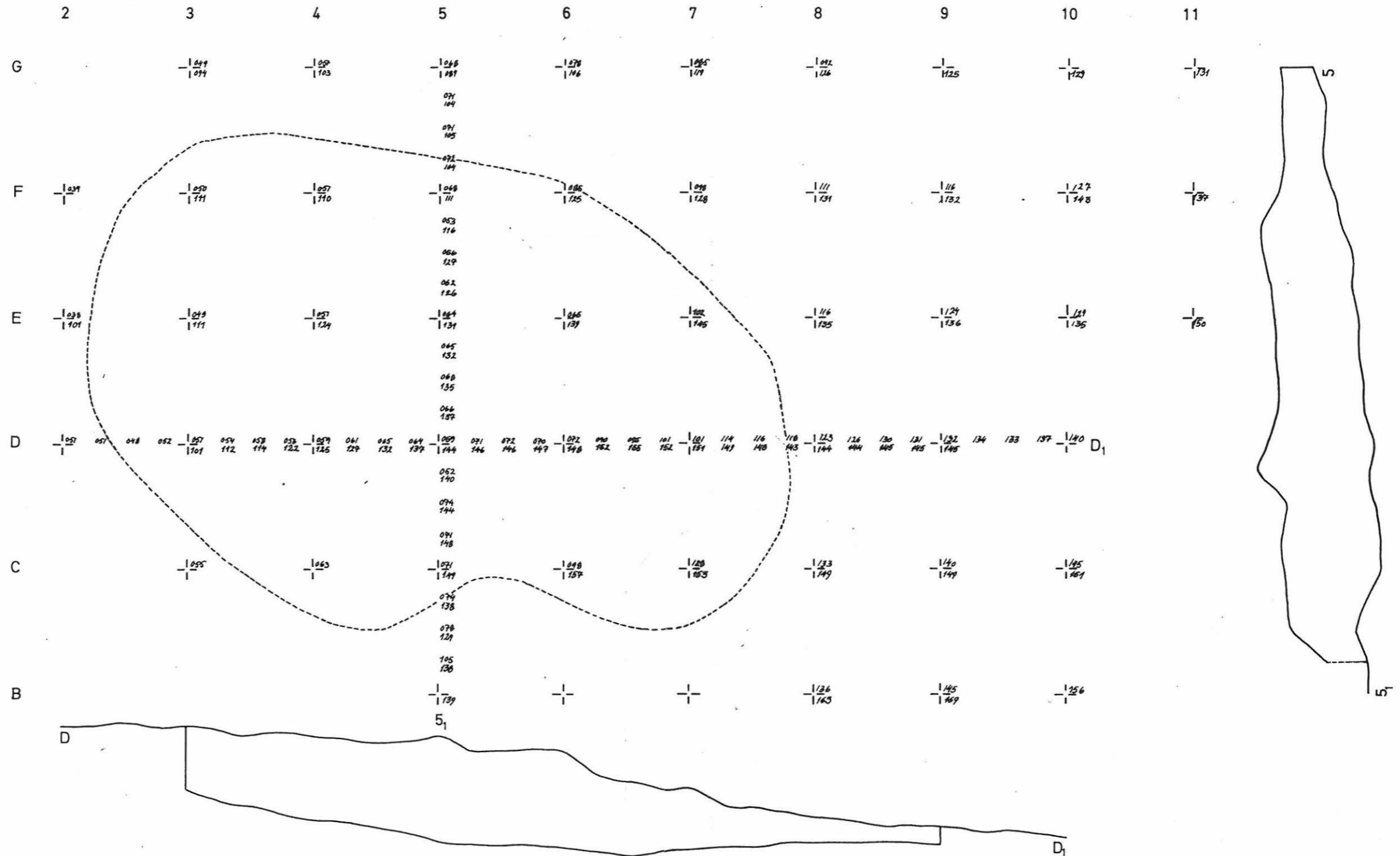
~~mk 1:25~~ 1m

kp 17.02 mmpy, lukema 314

piirt. M. Bergström

----- RÖYKKIÖN LAAJUUS

SALO OLLIKKALA VANUTEHTAANMÄKI

Anna-Liisa Hirviluoto 1978

YLEISKARTTA

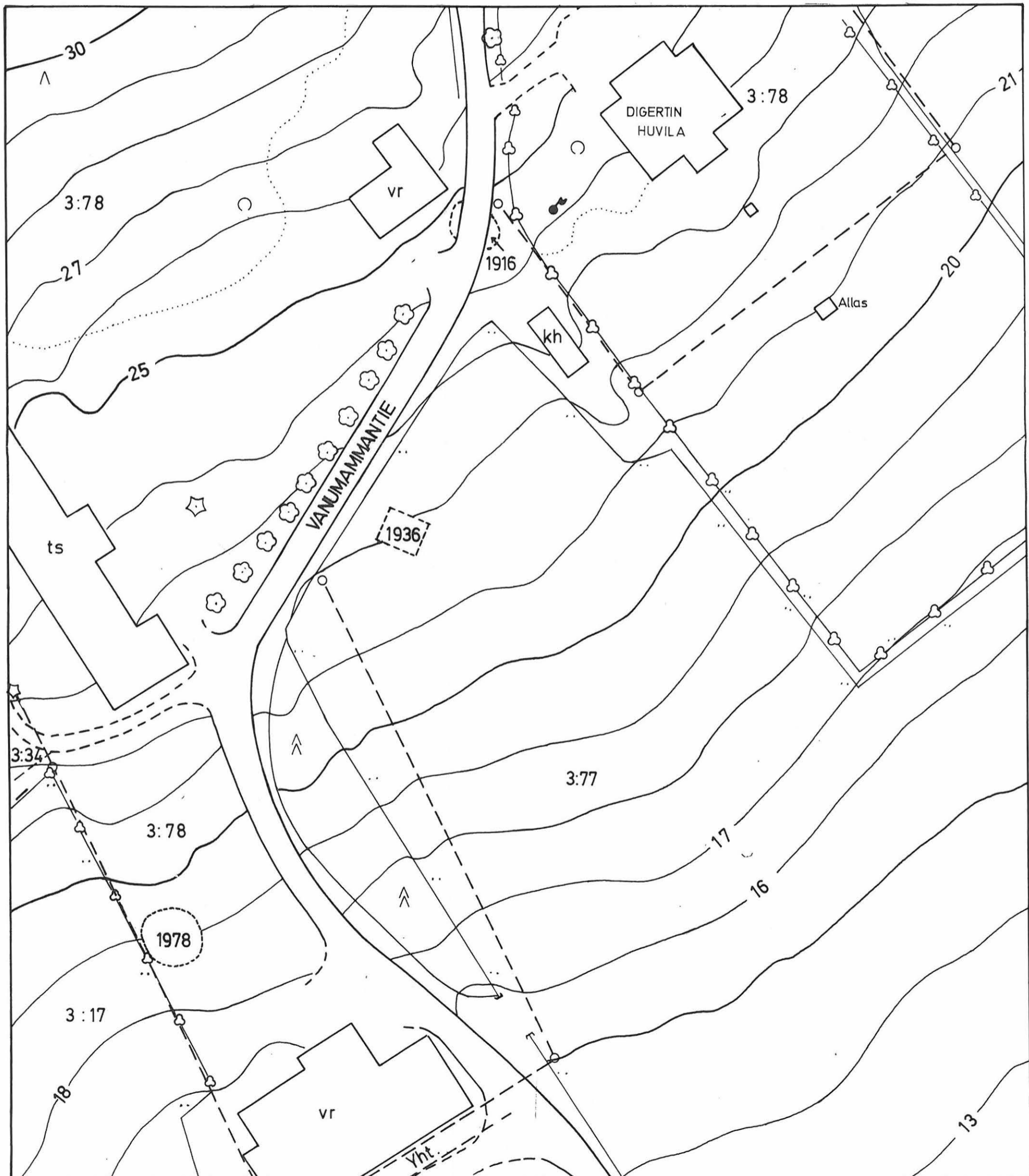
mk 1:500

kp 17,02 m mpy, lukema 314

- 1978** KAIVAUSALUEEN SIJAINTI
- 1916** HACKMANIN KAIVAUS, SIJAINTI EPÄVARMA
- 1936** KIVIKOSKEN KAIVAUS, SIJAINTI ARVIOITU

KARTTAPOHJANA ON KÄYTETTY SALON
KAUPUNGIN POHJAKARTTAA 1:500

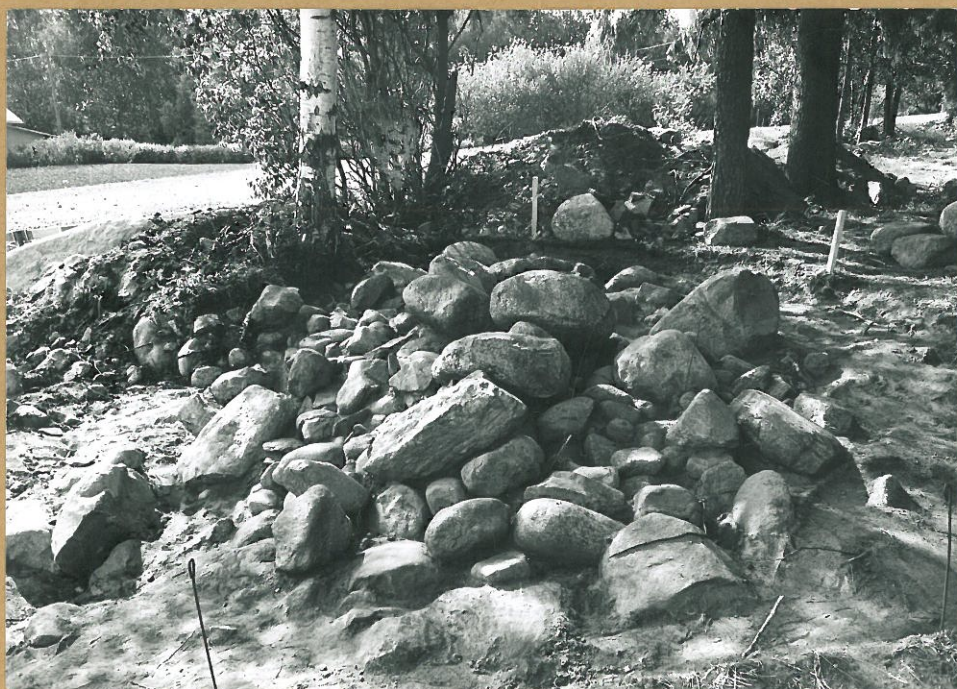

Salo, Isokylä, Vanustekäntämäki

Röykkiön pinta-kiveystä puhdistetaan.
Kuva eteläkannasta

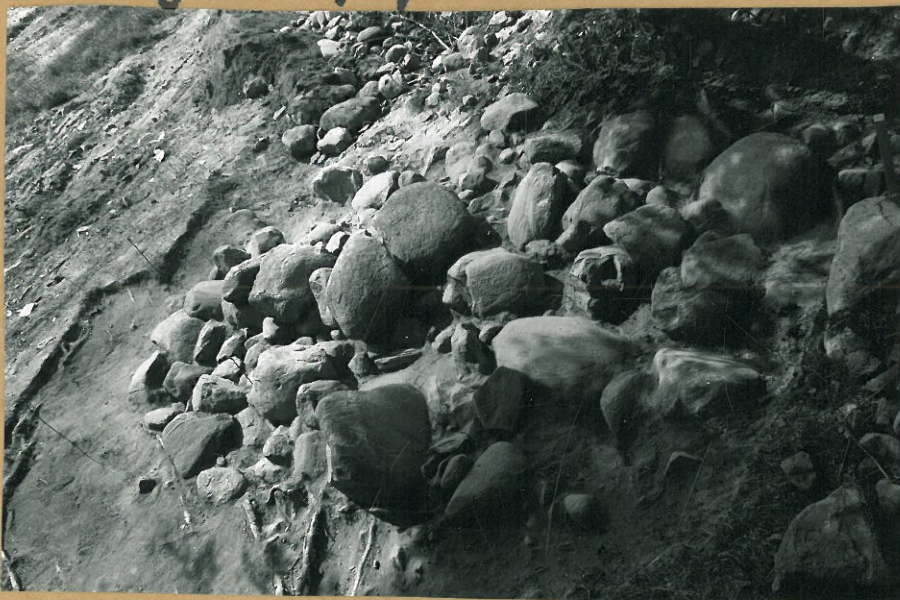
Ensimmäisen kerran

Salo, Isohytäs, Vanutekitten mäki

Ensimmäisen ja toisen kennon
sen taso. Suuret ensimmäises-
sä tasossa näkyvät kivet
on jätetty paikalleen.

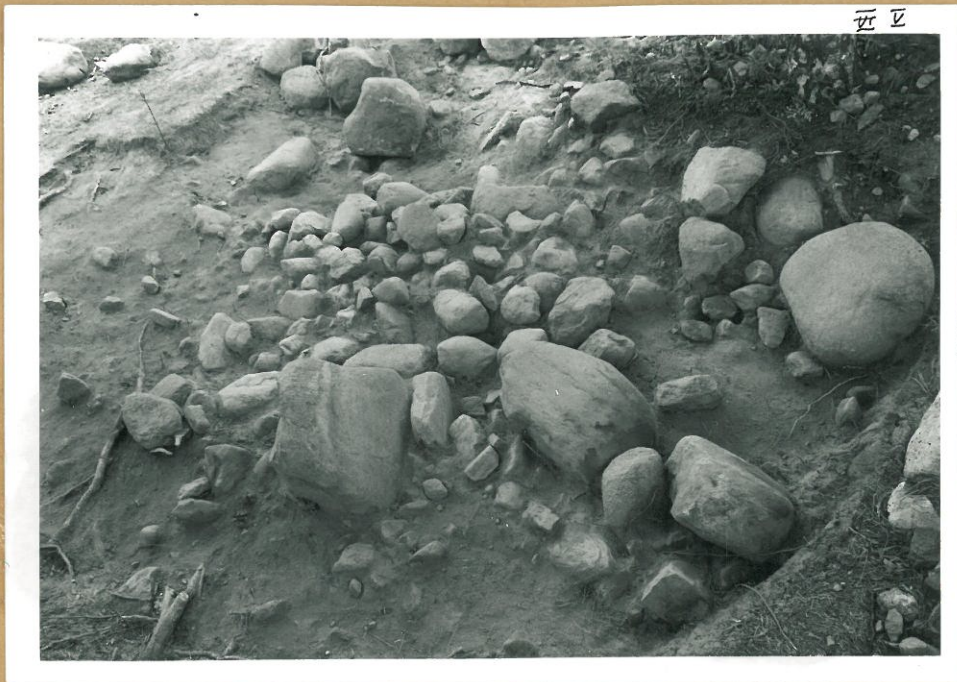

Kolmas kentos. Ensimmäises-
sä kennonoma näkyneet
suuret kivet on jätetty
paikoilleen.

III

Salo, Iso kylä, Vanustekstaari mäki

Vuodes keros.

Vuodes keros.

A-L. Siirriluoto - 78 ¹⁹

Salo, Isokylä, Vanutehtaan mäki

10 5

Neljän keros.

10

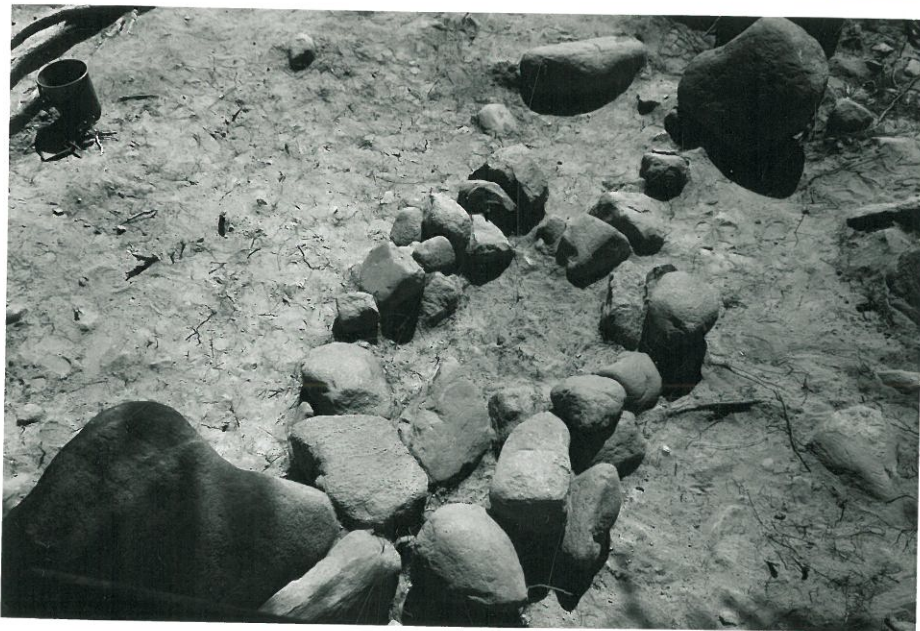
Neljän keros.

Salo, Isokylä, Vanustehetun mäki

Kuudes keros etelästä.

Pohjataso. Kiveyksenä on
III:n kerroksen kiviä. Mahdol-
lisesti ruumis haudan kuulumien
reuna kiveys. Tästä teosta löytyi
maasämpylöitä ja keramiikkaa.

A.-L. Hirviluoto 1978

Salo, Isokylä, Vanustehetun mäki

Kuudes keros etelästä.

Pohjataso. Kiveyksenä on
VII:n kerroksen kiviä. Mahdol-
lisesti ruumis haudan kuulumiset,
reuna kiveys. Tästä tasosta löytyi
maasämpylöitä ja keramiikkaa.

A.-L. Hirvikuoto 1978